

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

SPRÁVY ČSKP

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Členský oběžník
Československého zväzu kresťanských pracujúcich
Švajčiarska
1973 - Jún/Júl -Číslo 6/7

21. AUGUST 1968

Už po piaty raz pripomíname si výročie tohoto neblahého dňa. S odstupom času neubudlo mu na tragičnosti. Spomienka nan ešte viacej strpka, keď myslíme na to, že invázii mohlo byť zabránené, keby vtedajší vládny činitelia boli včas postavili armádu, na hraniciach a na vnútrozemských kľúčových bodoch. Ťažkoby sa totiž násilník odvážil útoku za takej situácie - a obrodný proces mohol pokračovať. Lenže kedy a akým smerom?

Po dvadsiati rokoch od uchopenia moci v r. 1968 vyzerali události prvých mesiacov 1968 na púhu komunisticko-vnútrostraničku číстку. Táto číстка mala za účel odstrániť mimoriadne neschopné doterajšie vedenie a uskutočnením určitých zmien obnoviť u straníkov narušenú dôveru. Len na sklonku jara na počiatku letných mesiacov, keď sa novému vedeniu vymkla číстка z rúk a akoby nekontrolovaná zachvátila i doposiaľ nedotknutelný potlačovací štátno-politický aparát, len vtedy uveril i ľud, t.j. nekomunistická väčšina národa, že sa diktatúra definitívne rozpadla. Len vtedy vstúpil i tento ľud na javisko, prestal hrať vnútenú úlohu oddaného poddaného a začal zase štáto tvorne myslieť a koncipovať. Prvé volanie o socializmus bolo ešte na rozpakoch a ešte akosi na skúšku, "čo to bude robiť". Už v auguste 1968 bolo však na ceste o mnoho viac. Národ mieril k hlbokkej konverzii - k demokracii ani nie liberalistickej ani socialistickej - ale kresťanskej. Nie ako k určitej konkrétnej forme politickej, lež ako ku všeobecnému hnutiu duchovnej obrody, ako k základnej atmosfére, v ktorej sa teprv bude môcť dosť slobodne rozvinúť demokratická pluralita.

Tak si to ovšem komunistický reformátori nepredstavovali. I pre tých s "najľudskejšou tvárou" bola hegemonia ich strany a ideológie jednoducho "tabu". Lenže obrodný proces v československom ľude bol v tej dobe už príliš uvedomelý. Podľa správ z domova je dodnes živý a pokračuje. Pochopiteľne pomalšie a boľastnejšie, ako v oných búrlivých týždňoch, keď bolo celé Československo opité myšlienkou, že sa mu podarí zbaviť sa komunizmu.

My v exilu považujeme za svoju povinnosť pracovať s týmto procesom paralelne. Piate výročie osudného dňa je nielen príležitosťou, aby sme si to pripomenuli, ale tiež, aby sme vo vlastnom prípade a akosi slávnostne demonštrovali svojim priateľom v slobodnom svete, ako ťažko je dostať sa z pasce, keď sa v nej raz uviazne - a na čo je treba obzvlášť dávať pozor.

X X X X X X X

PRED 27 ROKMI, v júni 1946, bol po vojenskom procese v Moskve zastrelený generál Andrejevič VLASOV, ktorý v máji 1945 so svojimi oddielmi zasiahol do záverečných bojov o Prahu. V procese Vlasov prehlásil, že nebojoval proti Rusku ale PROTI KOMUNISTICKEJ DIKTATÚRE - a že za to nesie plnú zodpovednosť. Sovietska verejnosť sa o ňom nesmela nič dozvedieť. Až teraz bol v publikácii "Sovietskoje gosudarstvo i pravo" uverejnený článok A.V. Tiškova, ktorý o.i. popisuje aj priebeh onoho procesu.

(Podľa Demokracie v exile)

S P R Á V Y Z Č S K P

- oo V SOBOTU 18.SRPNA přijďte na KRAJANSKÉ SETKÁNÍ V PŘÍRODĚ, které pořádají naše místní skupiny Winterthur a Zürich na terase horského restaurantu "Hochwacht" na kopci Pfannenstiel ne-daleko obce Egg. Na programu je hudba, tanec a veselá vyprávění populárního "Smutného muže" Jaroslava Válka. Jídla a pití, včetně plzeňského Prazdroje, bude dostatek. Přijďte i kdyby přšelo. Terasa je krytá. Začátek v 17 hod.. Vstupné 5,50.
- oo KE VZPOMÍNCE NA 21.SRPEN 1968 se shromáždí krajané v Curychu na náměstí Bürkliplatz v úterý 21.srpna, ve 20.hod.večer. Promluví poslanec profesor Dr.W.Hofer z Bernu, náš Dr.Řehák z Paříže a na pořádající Svaz čsl.spolků Dr.Anděl ze Soloturnu. Ostatní se dočtete na pozvánkách, které jsou k dnešnímu číslu Zpráv přiloženy.
- Krajané ze Soloturnu se sejdou již v pondělí 20.srpna v 19,50 u Gewerbeschule vedle mostu Kreuzackerbrücke, odkud půjdou průvodem ke Katedrále St.Urs. Tam bude přečtena resoluce Svazu čsl.spolků ve Švýcarsku. Pořádají spolky "Masaryk" a "Sokol".
- oo 17.ČERVNA PŘED DVACETI LETY došlo ve Východním Německu k povstání proti sovětské okupační moci a jejím přísluhovačům. Po bouřích v Plzni v tomto roce/1953/to byl první tak mohutný projev odporu proti komunismu po druhé světové válce. Budiž čestná vzpomínka těm, kteří svou tehdejší odvahu zaplatili životem nebo dlouholetým žalářem.
- oo NOVÝ MONSIGNORE V NĚMECKU. Vedoucí ústřední duchovní služby v Německu, faráře české duchovní služby v Mnichově a delegáta biskupské konference pro české katolíky v BRD, Otce Karla Fuřta jmenoval papež Pavel VI. monsignorem. Vyznamenání mu předal dne 25.května Dr.Julius kardinál Döpfner, arcibiskup mnichovský.
- oo Červnové MEMORANDUM ke konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, vypracované Čsl.poradním sborem v západní Evropě společně s organizacemi polskými, maďarskými a albánskými, nalezlo dobrý ohlas v Evropské radě. Bylo dáno do tisku agenturou Associated Press a otištěno řadou západoevropských novin. Obtiskl je též čsl.krajský tisk v němž se s ním měli možnost seznámit včas i naši členové.
- oo NARDENSKÝ VÝBOR zorganizoval v červnu rozsáhlou podpisovou akci vládám Svobodného světa v souvislosti s konferencí v Helsinkách. Současně vydal POSELSTVÍ DOMOVU, které otiskujeme na jiném místě tohoto čísla ZPRAV.
- oo NAŠE VLASTNÍ PŘIPOMÍNKY A ÚVAHY jak k 21.srpnu tak ke Konferenci v Helsinkách obsahuje, mezi jiným, připravované další číslo našeho cizojazyčného bulletinu "TVCA-BULLETIN". Pošleme je opět předním osobnostem a organizacím švýcarského politického života a spráteným organizacím v zahraničí.
- oo KRAJANSKÉ POUTI V ELLWANGEN, která se konala 7.7.v místě, kde byl podle úsudku dějepisců před 1100 lety vězněn sv METODĚJ, se zúčastnilo na 500 krajanů. Byla to tedy důstojná vzpomínka na prvního arcibiskupa našich národů-a současně oslava 25 let trvání naší krajské církve v BRD. Pořadatelé se těší na shledání znovu 6.7. 1974, kdy se tato pouť bude konat po čtvrté.

P R Á V N Í R U B R I K A

- oo Kdy a v jakých případech dostane nebo může dostat ve Švýcarsku asyl uprchlík, který již obdržel asyl v jiném státě? Uvádíme tři základní případy:
- a/ Ten, kdo obdržel asyl v jiném státě a chce přesídlit do Švýcarska, musí žádat o povolení k pobytu cizineckou policii /Fremdenpolizei/. Pohlíží se na něho jako na cizince. Rozhodnutí o povolení k pobytu a práci uděluje v tomto případě "Kantonal und Eidgenössische Fremdenpolizei" a nikoli "Eidgenössische Polizeiabteilung". Teprve po delším, cizineckou policií povoleném pobytu, může se stát Švýcarsko jeho druhou zemí asylu.
- b/ Statut uprchlíka obdrží staří, nemocní nebo invalidní uprchlíci, kteří v rámci zvláštních mezinárodně organizovaných akcí byli ze státu, který jim udělil asyl, přijati do Švýcarska.
- c/ Pobyt ve Švýcarsku může být povolen a statut uprchlíka může být přiznán těm, kteří obdrželi asyl v jiném státě tehdy, žijí-li ve Švýcarsku jejich blízcí příbuzní /t. zn. příbuzní v pokolení přímém- t. j. rodiče, děti, event. prarodiče, pravnuci atd./.
- oo Na otázku kdy ztrácí uprchlík právo asylu odpovídá čl. 11 "Merkblatt für Flüchtlinge":
- Právo asylu se ztrácí i v případě, když se uchází u úřadu domovského státu o udělení, event. prodloužení pobytu v cizině.
- oo Podle čl. 4 "Merkblatt für Flüchtlinge" nemá uprchlík zásadně právní nárok na udělení t. zv. "Niederlassung" za nějakou přesně stanovenou dobu. Jedná se více méně o t. zv. "Kann-Vorschrift". Rozhodnutí o "Niederlassung" patří do kompetence cizinecké policie /Fremdenpolizei/ kantonu bydliště s výhradou souhlasu spolkové cizinecké policie /Eidgenössische Fremdenpolizei/.
- oo Těm, kteří se zajímají o únorovou amnestii prezidenta ČSSR- ať z jakéhokoliv důvodu- vysvětlivka, uveřejněná v R. P. 22. 5. t. r.: "Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 23. 2. 73 se nevztahuje na tresty propadnutí majetku uložené podle § 51. trest. zák. Trest propadnutí majetku nelze prominout ani individuální milostí prezidenta republiky, protože tento trest byl právní mocí odsuzujícího rozsudku vykonán. /Informaci podalo ministerstvo spravedlnosti/."
- oo Proč musí mít Československo nový zákon o branné výchově ^(29. 5. 73) R. R.: Potřeba vypracovat novou koncepci branné výchovy vyplynula ze skutečnosti, že dosavadní systém svým pojetím již neodpovídá současným potřebám obrany státu. Smyslem nové úpravy je vytvořit samostatný zákonný podklad, aby mohlo být dosaženo základního obratu v chápání významu a místa branné výchovy, v přístupu k jejímu provádění, v chápání zodpovědnosti za její výsledky a ve vytváření potřebných podmínek. Účast občana na branné výchově bude chápána jako jeho morální povinnost, bude tedy dobrovolná. Jako povinnost ji zavádí pouze pro žáky a učně a studenty ve školách a výchovných zařízeních. Zákon však zároveň navrhuje zmocnit vládu ČSSR, aby mohla zavést povinnou účast všech občanů na branné výchově zejména v době ohrožení nebo za branné pohotovosti státu."
- oo Mají se na co těšit- naše děti doma v ČSR! Podle n. s. J. Havlína, bude "těžiště práce v příštím škol. r. spočívat především v ideově politické výchově žáků na všech úsecích výchovného a vzdělávacího působení...."

Ú V A H Y - D O K U M E N T Y

SVETOVÝ TERORIZMUS

Mano Brian Crozier nám mnohým iste nič zvláštneho nepovie. Ale možno sa o ňom dozvedieť, že je torenomovaný anglický zahraničnopolitický novinár, t.č. riaditeľ inštitútu pre štúdiá konfliktov v Londýne. Je to človek, ktorý sa už viac ako 20 rokov zaoberá pozorovaním terorizmu, ktorý sa neustále na celom svete rozrastá. Hodnotu jeho prác dokazuje to, že jeho knihy o násilí a revolúcii patria k povinnému čítaniu vo vojenských školách Veľkej Británie a Spojených Štátov.

Pán Crozier považuje terorizmus za rakovinu modernej spoločnosti. Vo svojom nedávnom interview vysvetlil, že teroristické organizácie sa mezinárodne podporujú tak vojnovým materiálom, ako aj vo veciach výcviku. Ciele teroristov sú: zapríčiniť rozpad spoločnosti a vlády, aby potom mohli sami prevziať moc. Teroristickými akciami sa snažia najprv otriasť dôverou občanov k vládnucejmu systému, ktorý sa zakladá na slobode a tolerancii. Terorizujú dovtedy, kým je vláda nútená zaviesť určité obmedzenia, ktoré zrejme dokaličujú občianske práva jednotlivca. Teroristi budujú na nespokojnostiach, ktoré sú týmito opatreniami vyvolané.

V mnohých zemiach, ako v Brazílii, Urugvaji, Cejlóne, bola táto stratégia úspešna. IRA v sev. Irsku napr. dosiahla, že britskej vláde nezostávalo nič iného, ako mnohých internovať bez procesu, bez odsúdenia. Táto nutnosť vyvolala na druhej strane určité sympátie laického katolíckeho obyvateľstva doma i v zahraničí.

Teroristi udržujú svoje styky aj obyčajnou poštou. Podzemná literatúra je poštou rozširovaná po celom svete a tiež telefonické spojenie je teroristami nemálo používané. Arabský El Fatah vlastné vysielacie a Radio Havanna sa podieľa na vysielaní teroristického materialu vo viacerých rečiach.

Ako každá organizácia aj teroristi potrebujú hlavné sídla. Keby sme bližšie skúmali ich zásobovacie a spojovacie cesty, zistili by sme, že najvýznamnejší podporovatelia teroristov sa nachádzajú v komunistických krajinách, hlavne v Soz. Zväze, ale aj v jeho satelitných štátoch, ako aj na Kube, Sev. Vietname a tiež v Číne.

Z ruského hľadiska je terorizmus ideálnou zbraňou. Verejne možno volať po zmiernení medzinárodného napätia a súčasne tajne podporovať teroristov, ktorí potom konkrétne pracujú na zvrhnutie určitej vlády. Kreml môže takto, súčasne so svojou "mierumilovnou" politikou, pracovať na podkopávaní záujmov západnej Európy a Spojených Štátov. Prakticky to ide asi takto: Vyhľadáva nespokojencov, na pr. v Mexiku, zverbuje ich na štúdium Lumumbovej Univerzity do Moskvy, vyšle ich na teroristický výcvik do Sev. Korei a odtiaľ späť do vlasti. Tentokrát výsledkom bolo vykázanie sovietskej obchodnej misie z krajiny.

Neúspechy ovšem nezabránia sovietskemu KGB, aby neprovozovali naďalej svoje vycvikové teroristické stredisko v Chile. Marxistický prezident Salvador Aliende vyšiel aj Kube natoľko v ústrety, že rozšírené Kubánske vyslanectvo slúži dnes teroristom ako predsunutá základna pre celú južnú Ameriku.

Začiatky čínskeho terorizmu sa datujú do šesťdesiatych rokov. Najsamprv išlo ím o presadzovanie ich varianty komunizmu do tretieho sveta týmto spôsobom. V roku 1965 pričinením čínských teroristov bol uskutočnený pokus o prevrat v Indonezii, pri ktorom bolo šesť generálov zavraždených. V Birme ovládajú dnes číňania akúsi ľudovú milíciu tzv. Biele Vlajky, ktoré niekoľko rokov stáli pod ruskou kontrolou.

Rivalita medzi rusmi a číňanmi je vyostrená hlavne v Afrike a na Strednom Východe. Príčinou je zemný olej. Zatiaľ tu vedú číňania. Taktika teroristov, až po skutočné uchopenie moci, sa darí hlavne tam, kde nacionálne cítenie obyvateľstva je silne vyvinuté; na tomto základe získajú priazeň širokých vrstiev obyvateľstva. Nie je to však ich jediná zbraň. Ich bojové metódy sa stávajú čoraz technicky dokonalejšie a rafinovanejšie, ba dokonca možno predvídať, že onedlho budú schopní pre svoje záškodnícke akcie zostaviť aj akúsi primitívnu atómovú bombu, alebo používať i bakteriologické zbrane.

B. Crozier navrhuje, aby na ochranu spoločnosti boli vytvorené anti-teroristicky vycvičené jednotky, ktoré v prípade potreby boli ihneď nasadenia schopné. Tieto jednotky by mali mať medzinárodný dosah, preto by bolo rozumné ich začleniť do NATO. Účinným protiopatrením by bolo uzavrieť medzinárodnú dohodu, podľa ktorej napríklad nebudú pristávať lietadlá v tej krajine, v ktorej únoscovia lietadla nie su potrestaní. Logickým pokračovaním tejto dohody by bolo, že každá krajina je povinná potrestať každého teroristu, ktorý unesie, poraní alebo zabije za účelom vydierania akúkoľvek civilnú osobu.

Crozierovým záverom je konštatovanie, že zodpovednosť za túto nezdravú atmosféru nesú čiastočne aj určití západní intelektuáli, ktorí otvorene, jednostranne a negatívne kritizujú súčasné spoločenské zriadenie. Mnohé západné krajiny vo svojich masovo-komunikačných zariadeniach radi dávajú priestor extrémnym názorom, pričom pre protichodné tendencie sú priestor a vysielacie časy obmedzené.

Pre našu demokratickú spoločnosť predstavuje terorizmus celkom svojrázne nebezpečie. Sme bezmocní voči odvážnosti a fanatizmu teroristu, ktorý je ochotný obetovať svoj život za dosiahnutie svojho cieľa. Musíme sa naučiť včas spoznať toto nebezpečie a vedieť to potlačiť, ináč tento neuh bude nás stále častejšie prenasledovať.

MI

TRI NOVÉ KNIHY O KENNEDYOVCOCH.

Kennedyovská literatúra je už takmer neprehľadná. Len vo Spojených štátoch vyšli doteraz tisícky prác a dokumentov o rodine Kennedyovcov, o pôsobení prezidenta Kennedyho v Bielom dome a vôbec o ére Kennedyho. Do výpočtu treba, zrejme, zaradiť desiatky kníh od jednotlivých členov rodiny Kennedyovcov - štrnásť od prezidenta Kennedyho, štyri od jeho otca Jozefa, desať od prezidentovho brata Roberta Kennedyho, zo desať kníh a brožúr od Kennedyho švagra Sargenta Shrivera, a štyri od prezidentovho najmladšieho brata Edwarda Kennedyho.

Už súpis kníh, brožúr a článkov o rodine a ére Kennedyho do r.1969 zaberá takmer dvesto strán v publikácii, venovanej životopisom a bibliografii Kennedyovskej rodiny, ktorú vydal profesor wisconsinskej univerzity Martin Sable, pod názvom "A Biography of the Kennedy Family". V knihe sú uvádzané dakedy i premnohé preklady a knižné tituly cudzojazyčné, ako napr. publikácia "Od Roosewelta ku Kennedymu", vydaná v Československu v r.1963 v Nakladateľstve politickej literatúry.

Samozrejme od vydania Sableovej bibliografie v r.1969 vyšli v Amerike a inde stovky ďalších kníh o rodine Kennedyovcov.

Pri tejto záplave sa teda mimovoľne naskýta otázka, či na regáloch knižníc je ešte dosť miesta pre ďalšie kennedyovské publikácie.

Miesta je zrejme dosť. Veď len nedávno vyšli tri ďalšie knihy o živote a diele prezidenta Kennedyho. Jedna obdivná a dve kritické.

Význačným príspevkom ku tomu, čo podaktorí už dávnejšie nazývajú "literatúrou kennedyovského kultu," je kníha rozpomienok dvoch dôverných priateľov a spolupracovníkov Johna Kennedyho v Bielom dome: Davida Powersa a Kennetha O'Donnella. Oba patrili k úzkemu kruhu prezidentových dôverníkov, ktorým washingtonskí novinári kedysi hovorievali, raz žartovne, raz vážne - "Irská Mafia."

Powers, na rozdiel od O'Donnella, nebol síce politickým radcom, ale bol s prezidentom takmer stále. Všeobecne sa o ňom vraví, že s výnimkou prezidentovho brata Roberta bol Powers najčastejším spoločníkom prezidentovým. Preto majú Powersove a O'Donnellove rozpomienky veľkú historickú cenu, i keď je jasné, že pre nich je Kennedy naveky "rytierom bez bázne a hany", skvelým priateľom, vodcom a hrdinom, ktorý v živote neurobil žiadnu chybu, ani vtedy nie, keď v Dallasi trval na tom, že sa povezie v otvorenej limuzíne.

Obdiv oboch autorov ku Kennedymu nemá hraníc. A mierou obdivu je azda aj titul ich knihy: "Johnny, We Hardly Knew Ye." Titul je prevzatý z irskej piesne, jednej z premnohých, ktoré John Kennedy tak veľmi miloval.

Tak či onak, vyššie štyristostránková kniha rozpomienok na Kennedyho a jeho pôsobenie v Bielom dome je vcelku skvelým výrazom nostalgie za tým, čo mohlo byť, ak by streľba v Dallase nebola vyhasila taký mladý život. Zámer knihy sa dá výstižne charakterizovať tým, čo kedysi napísal komentátor new-yorských Timesov James Reston: "V Dallase nebol zavraždený iba prezident, ale aj veľký príslub. Jadrom Kennedyho legendy je to, čo mohlo byť."

A tu sa dostávame ke druhej knihe, ktorá je pravým protikladom apoteózy, z hŕnutej v spomienkach Powersa a O'Donnella.

Ide o knihu britského žurnalistu Henryho Fairlie, nazvanú: "The Kennedy Promise."

Aby nevznikol omyl:

Britský publicista Fairlie, ktorý žije vo Washingtone od r.1965, neútočí na Kennedyho osobnosť. Ale zrejme pokladá Kennedyho magickú gloriolu a osobnú odvahu za jednu z hlavných príčin otrasov, ktorými Amerika prechádzala po jeho smrti, a vlastne až donedávna.

Kontrast v zameraní oboch kníh vysvitne najlepšie z tohoto príkladu:

Powers a O'Donnell v ich výklade kubánskej krízy dôvodila, že šlo o historický obrat v moderných dejinách, keďže kríza napokon valúčila použitie jaderných zbraní a ponechala valmociam iba miernejšie formy konfrontácie v podobe záškodníckych vojen, konvenčných zbraní, alebo-ak chcete-v podobe Vietnamu.

Naproti tomu Fairlie sa prikláňa k druhému extrému: tvrdí, že ku kubánskej konfrontácii nemuselo vôbec dôjsť a že bola jednoduchou výslednicou krízového postupu Kennedyho k otázkam zahraničnej politiky.

Nech je však hlavná téza Fairlieho akákoľvek, nie je osobným útokom. Fairlie iba argumentuje, že prezident Kennedy vytrvalo viedol Ameriku k tomu, aby očakávali nemožné a neuskutočniteľné od prezidenta, od amerického vládneho systému a napokon i od seba samých.

A tu sa dostávame ku tretej knihe o povahe Kennedyho a Kennedyovcov vôbec.

Antagonizmus voči Kennedymu zračí sa už v tituli knihy: Titul znie: "The Kennedy Neurosis."

Autorkou knihy je bojovná washingtonská feministka Nancy Clinchová. V knihe ide poza obvyklú anti-kennedyovskú literatúru, ktorá sa sústreďuje buď na vietnamskú politiku Kennedyho alebo na údajné dynastické chůtky prezidentovho otca Kennedyho.

Clinchová sa usiluje o akési psychologické dôkazy, podľa ktorých vraj prezident a jeho bratia boli do menšej, či väčšej miery obetiami neurastenie a vykladá potom ich životné osudy z tohto psychologického úhla.

Rodičie Kennedyovcov, milionár a diplomat Jos. Kennedy a jeho manželka Rose, prispeli vraj k tejto údajnej neurasteni svojím prílišným dorazom na dokonalosť a na spoločenské úspechy. A keď vraj bratia Kennedyovci úspechy dosiahli, nevedeli vraj primerane a kladne využiť svoju autoritu pre údajne citové konflikty a duševné rozpoltenie.

Azda bude namieste, ak odcitujem, čo o knihe Clinchovej píše iný prísny kritik rodiny Kennedyovcov, publicista Richard Whalen, autor životopisu veľvyslanca Kennedyho.

Whalen odmieta knihu Clinchovej na celej čiare a nazýva ju "amatérskym psychoanalýzovaním". Záverom píše doslova: "Nik ma nemôže obviňovať, že som bol príliš obľaduplný voči rodine Kennedyovcov a voči tomu, čo narobili v Amerike. Ale knihu Nancy Clinchovej odkladám s akýmsi pocitom hanby nad tým, čoho sa autorka dopustila na povesti rodiny Kennedyovcov."

/Kl.Šimončič-NAŠE SNAHY 3/73/

X X X X X

oo POSELSTVÍ DOMOVU, vydané Nardenským výborem v Londýně k 5.výročí okupace ČSSR:

Naši milí doma,

pět let nás už dělí od noci, kdy na dlažbě našich ulic, zašedlých dvacetiletou vládou nesmyslného režimu, zachřestily pásy tanků, aby připomely, že právo se nedává, ale bere!

Dnes víme, že cesta do okovů a žalářů je rychlá a že jí často připravuje naše nevědomost, pohodlí, lhostejnost, spoléhání na mocné a vzájemná neláska, stejně jako zrada. Všichni z historické zkušenosti známe, že cesta za svobodou je dlouhá, ale že jí můžeme-či dnes snad jediné musíme-připravovat sami. Svoboda není poznání nutnosti, jak by nám chtěli vyznavači marx-leninismu vštípit. Svoboda je absolutní hodnota od věčnosti člověku daná. Je to základ růstu jedince i společnosti. Svoboda se však připravuje v našem nitru a v přátelských okruzích důvěry, které pozvolna musí prořístat národní půdu jako úrodná vláha.

Vyznavači marx-leninské teorie nenávisti staví však mezi nás, obyčejné lidi, hráze. Bouřejme je svým rozumem a srdcem. Sami poznáme nástroje, čas a činy.

Vaši ve svobodném světě.

ZÁNÍK SVOBODNÉHO SVĚTA/ Úvaha nad knihou Dr.Kurta Kocha/

Je zajímavé, jak se dívá teolog, známý misionář, Dr. Kurt Koch, na západní svět a zvláště na Ameriku. V r. 1971 vyšla jeho brožúrka "Der Untergang der freien Welt", která obsahuje poznatky z jeho misionářských cest po Americe v letech 1960-1970. Komunismus je pro něj celosvětovým nebezpečím apokalyptického charakteru. Největší obavu vzbuzuje morální rozpad, který narušuje zemi uvnitř. Koch připomíná Leninovo proroctví před 60 lety: "Obklíčíme i Spojené státy, poslední baštu kapitalismu. Nebude třeba je napadnout zbraněmi, spadnou do našich rukou jako přezrálé ovoce. Civilisované třídy kapitalistických zemí západní Evropy a Ameriky, jejich vládoucí třída finanční aristokracie a idealistické demokracie nám poskytnou úvěr. Dodají nám zbraně všeho druhu. Po čase budeme schopni napadnout ty, kteří nám vše opatřili." Dále autor poukazuje na fakt, že zbraně, motory, radarové stanice, chemikálie, měřicí přístroje dodávané Rusku, byly použity proti americkým vojákům ve Vietnamu. Washington vede válku sám proti sobě, a pomáhá komunistům výhrát.

Avšak komunistům jde hlavně o totální válku, která nebude vedena zbraněmi, nýbrž jinými prostředky. Cílem je morální zničení západního člověka, aby neměl sílu se postavit proti dobyvatelům světové moci. Západní člověk musí být převychován, tak, aby se hodil do komunistické normy. Prostředkem k této převýchově je hlavně studentská mládež. Agenti východu věnují zvláštní péči akademické mládeži. Během prázdnin cestují studenti do jiných západních zemí, kde dostávají od agentů nový pas a peníze a cestují pak do Moskvy. Tam jsou školeni pro komunistický revoluční program. Na začátek semestru se vracejí na svou školu a inscenují nám známé demonstrace.

Programem komunistů je připravit chaos, aby se v něm šikovně politickým radikalismem zmocnili vedení. Využívají rasistických nepokojů, podněcují nespokojenost, štvou lidi proti sobě a politiky z toho profitují. Stejně tak na poli sociálním. Postoj vlády je nepochopitelný. Jakoby v popředí stály jen hospodářské zájmy. Vládne pasivita, většina obyvatelstva chce pokojně užívat svého blahobytu a setrvává v lenivé lethargii. Boj proti duchu je doprovázen bojem proti tělům. "Duch musí být otráven, tělo zničeno" říká doslovně autor Dr. Koch. Staré formy otroctví jsou vystřídány novými. K těmto moderním způsobům zotročení patří hlavně sexuální revoluce a požívání drog a omamných jedů. Vlna sexuální rozpoutanosti a posedlosti se žene po celém dosud nekomunistickém světě. To odpovídá heslu Lenina: "Vzbuďte u mládeže zájem o sex a dostanete ji do rukou". A stejně vzbuzující úzkost je zotročení drogami. Na př. v Seattlu je 50.000 lidí, propadlých drogám, v New Yorku 200.000. Ve Vietnamu prý bylo 60% vojáků nechopných boje po vlivu drog. Autor tvrdí, že americký komisař pro narkotika, Harry Anslinger, předložil kongresu zprávu, která dosvědčovala, že komunisté provozují tento obchod drogami. Byly odhaleny kanály, kterými se dostávají omamné jedy z Kuby. Také je dokázáno, že komunistická Čína dodala na západ 26 miliců liber omamných jedů. Tak chtějí komunisté oslabit ducha, duši i tělo západního člověka, aby pak bez odporu přijal komunismus.

Programem nového zákona, který se nesl celou křesťanskou érou, bylo posvěcení ducha, duše i těla člověka, jeho napojením na Ježíše Krista. Programem satana je zničení člověka. A komunismus vlastně částečně tento satanský program převzal. Ne nadarmo má zcela ne-

gativní postoj k náboženství. Satanské je i to, že všechno zlo uskutečňuje pod pláštěm dobra. Celý komunistický program je oděn do humanismu. Přisvojil si i velký lidský ideál - mír. I tohoto velkého lidského cíle zneužívá k ovládnutí světa. Již před více jak 50 lety řekl Lenin: "Mír, jako poslední cíl, není nic jiného než komunistická světová kontrola." Komunisté volají po míru a zavírají a mučí a zabíjejí ty, kteří se hlásí ke křesťanství, ty, kteří lpějí na lidské důstojnosti a svobodě, ty, kteří se úplně nepodrobí komunistické ideologii. Připravují světovou revoluci a heslo mír je jim dobré, aby získali i křesťanské duše a vnesli mezi ně zmatek. My křesťané víme, že mír může být jen od Krista a s "ristem."

K otevřenému přiznání se ke zlu došlo v Americe. Bylo dokonce uděleno úřední povolení k založení satanovy církve. Od r. 1970 existuje "The first Satanic Church" /První církev Satanova/. Jejím vůdcem je "černý papež", Anton Szandor La Vev. Ten proklamoval novou satanskou éru, složil satanskou bibli, směs magie a sexualismu. Satanská církev slaví černé mše. Každý uchazeč o členství se musí upsat krví. Černý papež A.S. La Vev pověsil na svém satanském kostele sovětský prapor. Jeho knihy jsou nabízeny v levě orientovaných knihkupectvích.

Dr. Koch se zabývá i vniknutím satanismu do teologie, kam přináší zmatek, rozklad, popření autority a pochybování o základních pravdách. V arsenálu ďábla jsou zbožně zakuklené zbraně ty nejbezpečnější.

USA byly dosud nejsilnější baštou svobody. Jestliže padne Amerika, padne i Evropa. Jedinou záchranou je náboženské vyburcování v západním světě. Přiznání se ke Kristu a pokání tisíců. A takové všeobecné pokání se nedá vnutit. Je Božím darem. A Duch Boží vane kudy chce. Avšak nade vším co se děje a bude dít, je jistota, že Kristus opět přijde a s Ním i nová éra pravého lidství, osvobozená od zla.

Ke konci brožúrky je připojena výzva biskupa ruské orthodoxní církve ve Württembergu, Pavlova, ke svobodnému světu. Říká v ní, že Sovětská vláda nejen zrušila náboženskou svobodu, ale že i křesťany týrá. Úplně zdraví a normální lidé jsou v Sovětském svazu zavírání do zvláštních "léčebných" ústavů, jen proto, že jsou přesvědčenými křesťany a nemyslí a nežijí podle stranických předpisů. V těchto ústavech se jim podávají farmaceutické prostředky, které způsobují slabomyslnost a ztrátu osobnosti. To je metoda, jak jsou křesťané nervově a duševně ničení a přiváděni k popření Krista a k přijetí ateismu.

o o o o o o o o o

Z.S.

oo Čínský měsíčník "RUDÝ PRAPOR" dává v posledním čísle nahlédnout do stále napiatého vztahu mezi čínskými skupinami "politiků" a "technokratů". I jiné články v tomto oficiálním teoretickém časopise svědčí o stálých rozporech mezi důslednými marxisty-maoisty a těmi, kteří podle nich patří ke stále ještě nezlikvidované buržoasii.

oo V posledních čtyřech letech nahromadil SSSR na čínské hranici tolik vojáků, vojenského materiálu, letadel a nukleárních raket, že by si prý mohl znovu dovolit to, co mu v roce 1969 nevyšlo, pravděpodobně zákrokem presidenta Nixona - nukleární "kastraci" Číny. Číňané to vědí a horečně budují odpalovací objekty pro rakety s dostřelem na Moskvu, Leningrad atd. - přes to, že takové rakety stále ještě nemají hotové. Čínská situace je zřejmě krajně složitá a napiatá. Nejenom mezinárodně ale - jak je vidět z článků v "Rudém praporu" - i v Číně samé. V poslední době se jí ze všech možných aspektů zabýval zejména americký novinář J. Alsop. V krajanském tisku přinesly referát Vídeňské svobodné listy. Do problematiky patří i otázka, která nahání husí kůži všem, kteří si ji troufnou položit: Co kdyby se SSSR Čínu opanovat podařilo?

O FILOZOFOVÁNÍ.

Slyší-li člověk slovo filozofie, představí si nejspíš poněkud suchopárnou nauku o myšlenkových pochodech a vývodech mnoha filozofů, běžnému člověku sotva pochopitelných, školsky sestavenou do dějinné posloupnosti. V horším případě se vybaví postoj, kdy je veškeré dění a bytí posuzováno a měřeno na základě jednoho filozofického systému, který si činí nárok na konečnou pravdu, jak nám to bylo doma vštěpováno na př. komunistickým školstvím, sdělovacími prostředky, školními atd. To je ale postoj spíš velmi nefilozofický.

Už jméno filozofie = láska k moudrosti naznačuje dva základní rysy: Láska, náklonnost, touha, tedy nikoliv vlastnění moudrosti. A za druhé, moudrost a ne vědění, ne myšlenkový systém či schema. Ale ani pojem moudrost se nemusí týkat výhradně myšlení a řádu v citovém životě, nýbrž též hlubších pochodů a stavů lidského ducha, jeho vztahu k bližnímu, k lidství a vůbec k lidstvu, ke světu přírody, k vlastnímu já, k Bohu. Toto budovat uvnitř jádra vlastní osobnosti, nenechat zkořstatět, nedat tomu nikdy konečnou platnost, nýbrž pečovat o otevřenost a pružnost vůči dalšímu vnitřnímu vývoji - a také schopnost navenek v souladu s tím jednat - to je cílem filozofie, či řekněme osobního filozofování.

Učinit z filozofie program budování a formování společnosti, politiky, dosažení úspěchu, je zvrácením jejího smyslu. Její místo není tam, kde se hledá vnější užitek; tam je místo jejího zneužití /viz totalitní režimy/.

Původ filozofie

Pravá filozofie má svůj původ v nitru jednotlivce, kdy člověk procítá ve své touze po souladu s podstatou bytí; v tom smyslu je u každého něčím původním. Převzatá, naučená už není sama sebou. Jak krásně nám onu původnost ukazují už děti ve svých otázkách a úvahách. "Pořád si chci myslet, že jsme někdo jiný a přece jsem to pořád já!" žasne dítě nad záhadou individuality. Jiné slyší biblickou zvěst o počátku světa: "A co bylo před počátkem?" Vypravujeme dítěti o kulovitosti země, o jejím obíhání kolem slunce a ono se tvrdošíjně brání: "Tomu nevěřím, věřím jen tomu, co vidím!" - "Pak tedy nevěříš v Boha; toho také nemůžeš vidět." - "To ne, kdyby jeho hebylo, nemohli bychom ani my být!" Toto dítě přišlo samo na zásadní rozdíl mezi posuzováním jednotlivých předmětů a chápáním bytí o sobě.

Není-li člověk pouze ve vleku myšlení na užitek, pokračuje v životě dál v tomto "dětském filozofování". Nepřivlastní si ztuhlé poučky, ale je celým svým životem jakoby na cestě, hledá. Není zaměřen na to, dokázat se sobě a druhým, prosazovat se - nanejvýš se sděluje. Není pak zásadního rozdílu mezi zcela laickým filozofováním, či postojem ovlivněným třeba odborností na některém praktickém poli - a myšlením "vědeckého" filozofa. Ten poslední to má snad nejtěžší.

Původní popud k filozofování spočívá tedy už v zásadních vlastnostech lidské osobnosti a základních prožitcích. Jedním je na př. úžas. Úžas nad přírodou, nad poznatky, nad záhadami, nad velkými city, nad nepochopitelností zla, nad otázkami vlastní osobnosti. Dalším jsou pochybnosti nad poznatky a rozpory mezi nimi, mnohdy neřešitelnými, z nichž pramení zásadní kritičnost. Důsledkem je vědomí vlastní slabosti a bezmoci. Výsledky upřímného lidského snažení bývají zmařeny tváří v tvář utrpení, náhodě, vině, vlastní vině, smrti. Ani ve zdánlivých útočištích - jako jsou záliby, vlast, životní partner atd. - nenalézá člověk spolehlivou a stabilní ochranu před nespolehlivostí všeho bytí ve světě.

Jediná jistota stojí proti této zásadní nespolehlivosti. Tou je sdělování se člověka člověku-v hlubokém vzájemném vztahu. Sdělování se ne pouze od rozumu k rozumu, od citu k citu, od ducha k duchu, nýbrž od vlastního bytí k nejvlastnějšímu bytí. Ospravedlnování a útok nejsou pak prostředky k dosažení moci, nýbrž k sblížení se. Boj se stává milovnickým bojem, ve kterém jsou druhému zároveň vydávány všechny vlastní zbraně. Jistota vlastního bytí je jediné v onom sdělování se, v němž jedna svoboda stojí s druhou svobodou v bezpodmínečném proti a spolu a v němž se v zásadních otázkách věří v protivníka. Teprve ve sdělování se uskutečňuje všechna další pravda, jen v něm jsem sám sebou, nežiji pouze, nýbrž naplňuji život. Bůh se zjevuje jen nepřímo-a ne bez lásky člověka k člověku.

Všeobsahávající.

Pochybnosti nás naplní, pohlédneme-li na dějiny filozofie. Jednotlivé směry hlásají nejrozdílnější, často vzájemně zásadně si odporující světové názory. Pověštinou převádějí veškeré bytí na jednu podstatu. Už první známý filozof Thales říká: "Vše je voda, všechno pochází z vody." Jiní říkají: "Vše je hmota, vše je přírodně mechanické dění". Nebo: "Život je veškerý smysl, všechno neživé je balast života". Hylozoisté: "Vesmír je duševně žijící hmota". Spiritualisté: "Vše je duch, všechny věci a všechno dění jsou jeho projevy, jeho představy". Jak mohou vznikat a stále se opakovat tak zásadní rozpory?

Pozoruje-li člověk svět, přemýšlí o něm, činí pozorované objektem. Sám, pozorující, přemýšlející, je subjektem. Považuje-li objekt za všechno, sám se jako subjekt vylučuje. Tím se však dopouští chyby. Dochází v něm k rozštěpení subjektu a objektu. Chtěl-li by vlastní osobnost pojmout do objektu pozorování, sám se učinit součástí objektu, musel by se odosobnit, stát se někým jiným, což je myšlenkově nemožné. Při tom mu není zdaleka znám obsah vlastní osobnosti v celé hloubce. A co se týká vnějšího objektu, z něj je podroben jeho myšlení a pozorování vždy jen poměrně nepatrný výsek veškerého bytí. Ještě k tomu je člověk nucen dopouštět se při myšlení dalšího štěpení: Každý myšlený předmět vyjímá do značné míry z jeho souvislosti s ostatním bytím.

Vším tím štěpením se ohlašuje a snad i projevuje to, co je možno nazvat "všeobsahávajícím"/das Umgreifende/. Myšlené předměty z něho předstupují-já z něho vystupují. Ale jen v něm, myšlenkově nedosažitelném, je zahrnuto vše. Mystikové se snaží, a v hlubším stupni vyšší zkušenosti toho beze vší pochyby dosahují, vstoupit do vědomí všeobsahávajícího. Procitnutí k smyslovému životu je pro ně spíše snem. Lidskými slovy, která zdaleka nemohou vystihnout nadsmyslovou zkušenost, říká na př. zakladatel neoplatonismu Plotin/205-270/: "Často, když z drámy těla procitnu k sobě samému, zřím zářnou krásu. Věřím pak nejpevněji v svoji přináležitost k vyššímu, lepšímu světu, působí ve mně silně ten nejnádhernější život a stávám se zajedno s božstvím".

Filozofující člověk hledá též jistotu přináležitosti k všeobsahávajícímu. Nemůže počítat s tím, že ji nalezne vyjádřenu v předmětech samých, které vždy zužují pole pozorování; ani ve vždy omezeném prostoru, ani přímo ve svém myšlení. Spíš nachází ukazatele směru, které všechny ukazují nakonec k jednomu nedostižitelnému. Nesmí však přitom zapomenout, že žádný myšlený obsah nemůže vystihnout vše, úplnost, bytí o sobě. Stále musí být hotov, jít myšlenou dráhu

zpět. Tím je vším konečně též v neustálém vztahu k transcendentnímu, k Bohu. /Tcho ovšem nezatožňuje s všeobsahávajícím. Bůh je mu spíš posledním pozadím, první a poslední substancí všeobsahávajícího. /Pro filozofujícího člověka se Bůh ne/jen/zjevuje nábožensky. T. zv. filozofické důkazy Boha, jako na př. "důkaz" o poslední příčině všeho, nejsou důkazy důsledně domyšlenými; jsou spíš ukazateli. Mohou ale nebezpečně svést k tomu, aby se stal Bůh objektem, což by byl nesmysl.

Filozofující dosahuje jistoty skutečnosti božství bez důkazu a bez zjevení. Už řečtí, v pohanství společnosti žijící filozofové poznali: "Podle zvyklostí je mnoho bohů, ve skutečnosti je jeden, nezpodobitelný." Těto jistoty nabývá filozofující pohroužením se do hloubky podstaty bytí. Vstoupením za kulisy hmotné reality. Ponořením se do hloubky lidské osobnosti, zkušeností vnitřní svobody, na jejímž základě se může uskutečnit jeho rozhodnutí-rozhodnutí člověka, Bohem stvořeného jako svobodná bytost, ne jako jeho loutka. V takových duševních pochodech dosahuje zkušenosti bezprostředního citění Boha a zároveň lásky k jeho stvoření-především k člověku.

Z těchto jistot vyrůstá v důsledcích požadavek "bezpodmínečnosti" /die unbedingte Forderung/, požadavek jednání směřujícího k dobru, k Bohu, bez ohledu na vnější užitek či nevýhodu, ztrátu, utrpení, nebezpečí. Pokud máme na zřeteli jen hmatatelné cíle, není naše jednání bezpodmínečné, t. j. bezpodmínečně v harmonii s Boží vůlí. Ani tehdy ne, jednáme-li sice pozitivně, ale jen potud, pokud nám výsledek nepřináší nevýhodu. Velkým příkladem bezpodmínečného jednání jsou lidé, volící "nepodmíněno" tváří v tvář krajní situaci smrti, utrpení, ztrátě vnější svobody. Umírající Sokrates, mučedníci všech věků, mnozí naši spoluemigranti a spoluobčané ve vlasti. Ale to jsou jen příklady; denní život každého z nás vyžaduje téměř každou hodinu znovu toto rozhodnutí v malém. Ale jen zdánlivě v malém, neboť v "nepodmíněno" není vnějšího měřítko. Každé takové rozhodnutí se dotýká nekonečna.

Člověk.

Jaká je to pozoruhodná bytost, jež se ve světě zachovává jako živočich-a při tom ve své hloubce může dosahovat až do nekonečna? Kolik neustále nových vědomostí o člověku přinášejí nejrůznější odvětví vědy! A on zůstává stále bytostí duchovní svobody, všemu bádání nedostupné. Ano, člověk je bytostí vztaženou k Bohu. Teprve tímto vztažením se naplňuje jeho lidství. Byt člověkem-je stále se stávat člověkem. V záhloubání se do sebe, v kontemplaci, ve stále se prohlubujícím vědomí, že je v Božích rukách; zároveň v sebekritice, v pohledu zpět, v kritice druhých, ve službě druhým. Tím člověk stále vyrůstá do jednoty s řádem světa, světa vnějšího i duchovního zároveň; jinak řečeno, do jednoty s vůlí Boží. Čím hlouběji, tím jistěji ví, že nemůže jednat jinak, než mu to vnuká vedení, jehož se mu dostává na této cestě.

Leč vše je tu jakoby dvojsmyslné. Nikdy se člověku nedostane vedení definitivního, Jakmile se domnívá, že se tak stalo, uhasíná jeho lidství. Stejně tak v klamu, že vlastní poznání má konečnou platnost-v pýše. To jsou dva z největších nepřátel pravého lidství-stále otevřeného bytí na cestě. Jsou to snad ještě záluďnější nepřátelé než zjevné popření lidství spočívající v tom, že se člověk oddá jen udržení a potvrzení pouhé vlastní hmotné existence.

Církev.

V těchto souvislostech vyvstává jistě otázka institucí, jež si činí nárok na vedení lidí v jejich vztahu k božství, na zprostředkování Božího zjevení člověku-tedy jmenovitě církví. Ty mají své oprávnění zejména tehdy, když se na jedné straně vztah jednotlivce k nim zakládá na jeho neustálém svobodném, osobním hledání onoho vnitřního vedení a cítění božství-když tedy člověk nepřijímá jen vedení z vnějšku-a když na druhé straně ony samy jsou v neustálém zápase o další cestu, hledající v otevřenosti a ne definitivnosti. /K tomu stavu se křesťanská církev, přes všechna úskalí, zjevně vyvíjí/.

Věda.

Nebezpečí klamně definitivnosti je vystavena, jak dobře víme, i věda. Často hledá náhradu absolutna a v sebeklamu si za ně vytváří nějaký obraz světa, kterému dává konečnou platnost. Je to ale vždy jen jedna perspektiva světa, jež naprosto nevyjadřuje celou skutečnost bytí. Tu neohrání nikdo. Projasnění může dojít jen ten, jenž rozjímavě naslouchá odpovědem světa-odpovědem nitra-v oddání se absolutnímu bytí, v němž dojde vlastního naplnění. Bůh je pro člověka v takové míře, v jaké člověk vlastně existuje.

Osvícenství.

Může vzniknout dojem, že předkládané pojetí filozofie je zaměřeno proti osvícenství. Je tomu tak jen potud, pokud je míněno osvícenství falešné, jak se velmi často děje, osvícenství, které věří, že veškerá pravda je dosažitelná rozumem, zabsolutňuje částečné rozumové vědomosti a chce postavit člověka výhradně na jeho světskou svéprávnost. Právě osvícenství působí ale v jednotě s vírou. Objasňuje převzaté, i samo sebe, pomocí rozumu uspořádá, očišťuje, předkládá k posouzení. Rozum je mu prostředkem, cestou, ne obsahem lidství; obsah, smysl mu musí být teprve dán.

Dějiny lidstva.

Tváří v tvář nastíněným problémům vyvstává také otázka dějin lidstva. Žije lidstvo bez cíle? Kultury rozkvetou jen proto, aby zase uvařaly jako květiny a nanejvýše poskytly humus kulturám dalším? Jsou dějiny jen sledem příčinných souvislostí? Je cílem dějin uchopitelné štěstí? Nebo směřují k realizaci plného lidství, jakožto naplnění vědomí jsoucna, v němž se má projevit, zjevit božství? Pokusme se nacházet v dějinném proudu postupné vznikání podmínek pro takové naplnění.

Ve sledu dosavadních dějin shledáváme čtyři nejvýznamnější zářezy:

1. Počáteční krok lidstva-prometheovský věk-vznik řeči, vynález nástrojů, používání ohně. Člověk se stává člověkem oproti předchozí, jen biologické existenci.
2. Mezi 5000 a 3000 př.Kr.-vznik prvních vysokých kultur v Egyptě, Mezopotamii, Indii, Číně; první ostrůvky světla mezi lidstvem, obývajícím už celou zeměkouli.
3. Mezi 800 a 200 př.Kr.-vznik duchovních základů lidství, z nichž tráví dodnes sice v různých místech téměř současně a vzájemně nezávisle: V Číně působí Konfucius, Laotse, vzniká čínská filozofie; v Indii vznikají Upanišády, svatá písma, žije Budha, jsou myšleny filozofické možnosti všech směrů; v Iránu učí Zarthustra monotheismus, boj dobra a zla; v Palestině vystupují proroci s převracejícím zvěstováním Božího zásahu k obrození lidství; Řecko spatřuje Homéra, klasické filozofy, tragiky, Pythágora, Archimeda.

4/Vědecko-technický věk, začínající koncem středověku a ve stále se zrychlujícím tempu se rozvíjejí dodnes.

Zamyslíme-li se nad třetím úsekem, vidíme, že právě on má pro lidstvo mimořádný význam. Člověk si tu začíná být vědom bytí jako celku, vystupuje z mythické uzavřenosti. Odvažuje se poprvé postavit se vnitřně oproti celému světu. Objevuje v sobě pramen, jímž se staví nad sebe sama a nad svět, staví se s Bohem proti zlu. Vzniká člověk, s nímž žijeme dodnes.

Vzchází kategorie, jimiž myslíme stále. Zároveň je to ale věk, v němž se dosavadní hodnoty převrací; jak zevně je to věk převratů, tak i duchovně stojí lidstvo na pokraji chaosu. Nemůžeme než vidět v tomto věku osu dosavadních lidských dějin. Vnitřně je si toho lidstvo stále vědomo. Stále se opakují v různých oblastech snahy sáhnout zpět k této ose ve znovu přicházejících renezancích.

Po tomto mocném a neklidném zářezu dějin se lidstvo snaží nabýt opět rovnováhy. Na sklonku starověku vznikají velké stabilní říše, duchovní pokrok/sice do značné míry zploštělý/ se zevšeobecňuje a rozšiřuje na větší část lidstva. V pozmeněném smyslu pokračuje tento proces ve středověku.

Pak se ale zdá, že lidstvo nastupuje k druhému tahu. Vědecko-technický věk nůžeme srovnat k prvnímu prometheovskému kroku, kdy lidstvo také nabylo technických předpokladů-k dalším krokům.

Tentokráte ale zároveň probíhá, v obřích organizacích, analogie druhého úseku. A tak nyní vstupujeme do nového věku, který snad bude novou, dosud nedohlednou, neviditelnou a nepředstavitelnou osou nových dějin. Podobně jako u osy první, je tento vstup i nyní provázen katastrofami, chaosem. Zdá se, že všechno staré má být roztaveno, stará budova se hroutí a základy nové nejsou ještě přesvědčivě viditelné. Vědecko-technický pokrok se má stát základem vykročení k netušeným duchovním horizontům a hloubkám, jichž si lidstvo v prvních náznacích/jako ve skrytých plaménkách/ začíná být vědomo.

Dějiny se díky vyspělé komunikaci dnes poprvé stávají dějinami světa jako celku; dřívější byly jen agregátem dějin místních.

Začínáme si být vědomi jednoty lidstva. Co chce Bůh s tímto lidstvem? Dějiny jsou místem zjevení co člověk je, čím může být-místem zjevení božského bytí skrze člověka. V takových rozměrech máme myslit, kdykoliv se nám chce realitu současnosti vidět černě. Nemůžeme pak nevěřit v nově přicházející možnosti lidstva.

Životní postoj.

Člověk samozřejmě nefilozofuje pro nějaký uchopitelný úspěch. Filozofování vychází v podstatě z požadavku "bezpodmínečnosti", kterým je zde hledání-především hledání pravého lidství. Uskutečňuje se jednak v sebereflexi, v meditaci, v zahlubání se do vlastního nitra. V ujištění se o nejskutečnějším božství-o věčnosti už i v čase. Ve zkušenosti o vlastní schopnosti myslit se.

Filozofování je pozadím vlastního života ve společnosti. Ústí v poznání, co je třeba činit v současnosti, kteréžto poznání ale nikdy nemůže být definitivní. Učí žít, učí umění umírat. Vysvobozuje ze závislosti na světě. Ne však ve smyslu svévole nebo odpoutání se od světa-nedává fiktivní absolutní svobodu. Skutečná nezávislost spočívá v uvědomování si svého zakotvení v transcendentnu, což je

naprostá, za vším konečným a smyslově poznatelným se rozprostírající skutečnost. Začíná v bodě, kde se člověk setkává s Bohem a uvědomí si svoji naprostou závislost. V pohledu na Boha se člověk stupňuje ke svému nejvyššímu, místo aby se vypotřebovával v nicotnosti pouhého dění života, či v pouhém diváctví. Je nesen "všeobsahávajícím", je proniknut laděním, které mu dává vědět, že je vztažen k jednomu smyslu. Je tím osvobozen z otroctví výhradně racionálních a hmotných cílů, zároveň je ale naprosto a bezpodmínečně angažován pro službu lidstvu a světu, jako pro službu samotnému bytí.

Aristipp říká o vztahu ke všem zkušenostem, požitkům, stavům štěstí a neštěstí: "Vlastním, ale nejsem vlastněn". Pavel požaduje od nezbytné účasti na pozemském životě: "Mít, jako kdyby člověk neměl". Bhagavadgíta: "Konat dílo, ale neočekávat jeho plody".

+

Toto pojednání nastiňuje základní myšlenky knihy Karla Jasperse, basilejského filozofa/nar.1883 Oldenburg-zemř.1969 Basilej/, Einführung in die Philosophie. Pojme Einführung="úvod" není míněn, jak bychom na základě mnohých smutných zkušeností očekávali, úvod ve školském, poučovacím a vyučovacím smyslu, nýbrž především úvod do hlubšího, filozofujícího životního postoje, který nespočívá výhradně v používání rozumu, nýbrž v naší celé existenci: Od těla, přes pudy, city, rozum až k nejhlubším oblastem, dotýkajícím se nekonečna, celé proniknuté láskou a ústící v angažovaném jednání.

Jednota našeho hledání.

Nechceme dělat na těchto stránkách misionáře filozofii. Chceme jen ukázat směr, kterým se dílo filozofa či život filozofujícího laika může či má ubírat. Čtenáře tu snad napadne souvislost s některými články v minulých číslech Zpráv. Vzpomeňme na závěry představitelů moderních exaktních vědců, fyzika W.Heitlera /čís.11/12-1972/, které za vědeckými poznatky přírody bezpodmínečně zakoušejí moudrost stvořitelství; přírodní věda je v posledních důsledcích kněžstvím před Bohem. Nebo na B.Stachelina, lékařského psychologa a psychiatra/čís.1-1973/, na jeho poukazy na druhou skutečnost v nás i ve veškerém bytí, na člověkovy brány k ní, skrze něž dojde pevného zakotvení v ní, v duchovním světě, v "nepodmíněném", přinejmenším tolik, jako je zakotven v první hmotné skutečnosti. Pouze dojdou-li obě skutečnosti v člověku naplnění a rozvoje, dosahuje on plného lidství a konečně i zdraví.

Není pozoruhodné, jak všechna tři díla ukazují tentýž směr? Směr k hloubce lidství, které dojde k jemu vlastní velikosti teprve ve vůli ztotožnit se s Božím řádem.

Považujme je, jen za příklady, zástupce; stejně tak bychom mohli uvést dále matematiky, chemiky, biology, další lékaře, sociology, historiky atd. Pokud se osvobodili z pout praktikizmu, racionalizmu a materializmu, v nichž byli v posledních sto letech de facto všichni odborníci vychováni, bude nám jejich dílo ukazovat podobný směr. Stejně je tomu i s umělci a jejich dílem, s hudebníky a jejich hudbou, s našimi zážitky z ní, rozumově nevysvětlitelnými a zdaleka ne pouze citovými, nýbrž nabízejícími nám opět bránu do světa vyšší skutečnosti. Můžeme jít dál k praktikům: k politikům, technikům, řemeslníkům-a ještě dále k matkám a otcům rodin-i k osamělým a nemocným. Dílo a život těch "osvobozených" z nich, ukazuje tentýž směr jako naše velké příklady, i když třeba ne vždy tak zřetelně formulovaný.

Jednota lidství.

Pravověrný křesťan namítne: "Dobře, ale co to má společného s naší vírou? Není zde Boha zvěstujícího se člověku, není zde jeho spasitelského zásahu". To je pravda. Ale nelze na př. zvěstování těchto vědců chápat jako nové starozákonné nalézání Boha, jako nový abrahamovský krok? Abraham se stal otcem vyvoleného lidu, z něhož vzešel Spasitel. Jeho rozhodnutí se stalo zcela zvláště významným krokem k němu.

Tak musíme i takovéto hledání a nalézání vidět jako cestu ke Kristu. Na této druhé, daleko všeobecnější, širší cestě jsme teprve v začátcích, u Abrahama, nebo spíše trochu za ním, v egyptském otroctví, k němuž se naše současná, téměř bezvýhradná služba hmotným zájmům dá přirovnat. Lze si představit, jak bude po našem osvobození, t. j. po přechodu pouště a po dobytí a vybudování zaslíbené země - ve zcela novém, všelidském měřítku, vypadat naše nové setkání s Kristem?

Křesťané se už nemohou vyčleňovat jako zvláště vyvolený svatý lid. Přichází doba nového vyvolení, v níž bude Boží lid rozprostřen po celém světě, pod žádným štítkem. Proto musí křesťan každou cestu k Bohu pokládat i za svoji cestu a jít spolu. Proto musí každého hledajícího na cestě k zduchovníení světa pokládat za spojence, ať kráčí na půdě křesťanství či jiného náboženství, vědy, umění, práce, hmotné služby, politiky či služby v soukromém, zdánlivě menším měřítku - každého, kdo jde touto cestou naplněn láskou.

Křesťan si nemůže dovolit třídit lidi na křesťany a nekřesťany. Ví přece, že Kristus pronikl prapodstatou světa i lidského nitra. Nikdo nemůže vědět, kde se s Ním ten druhý setká: Ve zvláštních zážitcích, v poznávání, ve službě lidem - zvláště ale v mezních situacích života. Každého bližního musí vidět na cestě k Němu a neodvažovat se soudit, jak je daleko.

Naše putování.

Vývoje našich tří představitelů věd připomínají ještě jednu skutečnost: Akt uvěření, obrácení se k Bohu, se neudává převzetím hotové zvěsti, zprostředkované výhovou v rodině, zvěstováním církve, manželky, přítele nebo jich samých. To vše může vytvořit dobré předpoklady. Vlastní obrat se ale udává v samostatném a svéprávném lidském nitru, které svobodně pozná svoji vztaženost k božství. Tento obrat ale nelze nikdy pokládat za dokonaný. Stav, jehož jsme dosáhli, je snad dobrý dnes; zítra už je pochybný, ustrneme-li v něm. Každé tvrdošíjné ustrnutí na převzatém nebo kdysi dosaženém stanovisku, je podezřelé, ať už je to stanovisko materialistické či duchovní. Nemusí to znamenat názor či víru měnit, ale stále obnovovat, znovu dobývat, bojovat o ní, rozvíjet, naplňovat.

Vyjděme tedy všichni na cestu! My nevěřící, následujme volání svého vlastního lidství po vyplnění jeho velikosti! My lhostejní, procitněme s drámoty k hledání vlastní existence; ta nám ukáže první pohledy k podstatě jsoucna i k podstatě sama sebe! My věřící, obrozujme svoji víru a vyjděme ze svého ustrnutí v převzatém, na některou z mnoha cest, které opět směřují k jedinému cíli! Stanme se tak všichni jedním vojem za nové jsoucno!

Vědomí, že je to cesta nekonečná, boj stále nedobožovaný, poznání nikdy definitivní, nás bude jen sílit a nenechá nás nikdy ustrnout. Vždyt "zlomkovité je všechno naše poznání, nedostatečné naše vývoje. Vidíme zde všechno nejasně, ale jednou to uvidíme tváří v tvář. Tady poznáváme jenom nedokonale. Ale až přijde to, co je dokonalé, zanikne co je částečné. Pak budeme poznávat dokonale, tak jako jsme Bohem zcela poznáni" /Pavel / Jen naše stále otevřené hledání nám dá možnost konečného spočinutí v onom dokonalém za koncem našeho bytí. Be

o o o o o o o o o o o o o o o o